

Таукешева Т.Д., Даудова Г.В. Практические основы формирования местных бюджетов: программно-целевой метод.

Освещен опыт других стран по управлению финансовыми ресурсами, проанализирована существующая ситуация бюджетного планирования в Украине, доведена необходимость внедрения программно-целевого метода составления и исполнения местных бюджетов, предложено усовершенствование нормативных и методологических основ эффективного применения программно-целевого метода бюджетирования на местном уровне.

Ключевые слова: *местный бюджет, управление бюджетными средствами, бюджетное планирование и прогнозирование, программно-целевой метод, бюджетная программа.*

Taukesheva T.D., Daudova H.V. Practical principles of forming local budgets: programme and target method.

The experience of other countries as to financial resources management is given, the current situation of budgetary planning in Ukraine is analyzed, the necessity of applying the programme and target method of compiling and implementing local budgets is proved, the improvement of normative and methodological principles of effective introduction of programme and target method of budgeting at the local level is offered.

Key words: *local budget, budget management, budgetary planning and prediction, programme and target method, budgetary programme.*

Стаття надійшла 9 жовтня 2012 р.

УДК 631.15.017.3

О.В. Федик

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТИХ ПІДСОБНИХ ГОСПОДАРСТВ ЛЬВІВЩИНИ

Розглянуто роль інфраструктури у забезпеченні розвитку особистих підсобних господарств. Визначено її складові елементи: виробничу, торгіву, фінансово-кредитну, інформаційну, правову та соціальну інфраструктуру. Досліджено вплив інфраструктури на розвиток ОПГ Львівщини.

Ключові слова: *особисті підсобні господарства, АПК, інфраструктура, ринкові відносини, послуги суб'єктів інфраструктури*

Постановка проблеми. Реформування сільського господарства України, викликане переходом економіки до ринкових відносин, привело до значного спаду виробництва на великих сільськогосподарських підприємствах, різкого скорочення посівних площ, поголів'я вели-

кої рогатої худоби, свиней і т.д. Основною причиною цих негативних явищ є те, що в державі не були створені умови для розвитку підприємницької діяльності, не відбулося формування ефективного ринкового середовища. Як правильно зазначає Ф. В. Горбонос, «...чинниками сприятливого економічного середовища мали стати державна зважена цінова політика, фінансово-кредитне забезпечення товаровиробників і розвиток інфраструктури. Низький рівень розвитку останньої може негативно відбитися на створенні та діяльності ринків сільськогосподарської продукції» [1, с. 244].

Метою дослідження є визначення місця та ролі галузей інфраструктури у розвитку особистих підсобних господарств Львівщини.

Стан дослідження. Вагомий внесок у дослідження питань розвитку інфраструктури АПК зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені як М.А. Белов, В.Ф. Стукач, Л.Г. Чернюк, М.Й. Хорунжий, М.Н. Якубенко та ін. Проте недостатньо дослідженими залишаються питання впливу інфраструктури на діяльність ОПГ.

Виклад основних положень. Кризові явища, що є характерними для економіки України впродовж останніх років, привели до значного зниження реальних грошових доходів населення, особливо у сільській місцевості і спонукали людей до самозабезпечення продовольством за рахунок особистих підсобних господарств.

У сучасних умовах особисті підсобні господарства (ОПГ) все більше стають важливим структурним елементом агропромислового комплексу країни й виконують важливі соціально-економічні функції: виробництво додаткової сільськогосподарської продукції; збільшення доходів сільського населення шляхом реалізації виробленої продукції, поліпшення структури споживання продуктів харчування; використання ресурсів праці й засобів виробництва, які недоступні суспільному господарству.

Ефективність розвитку ОПГ значною мірою визначається розвитком ринкової інфраструктури, призначенням якої є створення належних умов для ефективного функціонування продовольчого ринку, забезпечення стабільної та ефективної роботи виробників сільськогосподарської продукції шляхом вивільнення їх від виконання невластивих функцій. Разом з тим і на національному, і на регіональних рівнях спостерігаються невисокі темпи розвитку ринкової інфраструктури загалом та її складових елементів, які неспроможні повністю задовольнити потреби суб'єктів аграрного сектора, розміщених у сільській місцевості, оскільки більшість з них функціонує в обласних центрах.

Враховуючи кризовий стан галузей АПК та роль, яку відіграють особисті підсобні господарства у виробництві сільськогосподарської

продукції, а також те, що для значної кількості населення вони поступово перетворилися з додаткового джерела надходження продовольства в основне, ОПГ мають значні перспективи для розвитку. При цьому, на нашу думку, слід виділити дві категорії ОПГ: автономні (самостійні) та залежні.

Автономні господарства самостійно виробляють (вирощують) сільськогосподарську продукцію і організують її збут. Власники цих господарств не працюють на сільськогосподарських підприємствах, а основний дохід отримують від реалізації самостійно виробленої сільськогосподарської продукції. Такі господарства посідають незначну частку в загальній кількості ОПГ.

Залежні господарства поряд з особистою працею сільської родини (як правило, в порядку вторинної зайнятості) через певні причини вимушені для виробництва і реалізації продукції користуватися послугами суб'єктів інфраструктури. Такі господарства, як показало проведення у 6 районах Львівщини опитування власників 150 особистих підсобних господарств (що задовольняє вимогам безповторної вибірки) становлять переважну більшість (рис. 1).

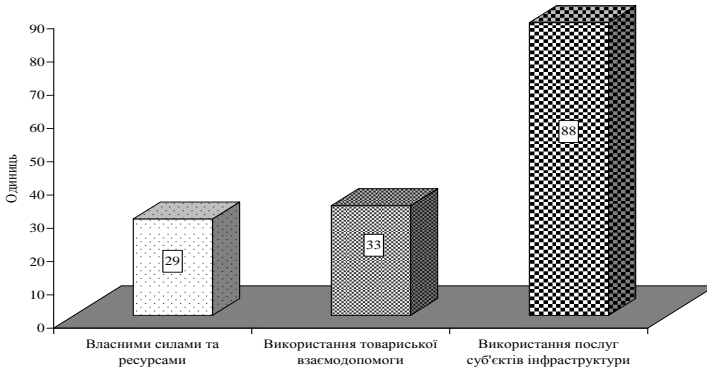

Рис. 1. Розподіл ОПГ Львівщини за способом ведення господарства

* Джерело: власне дослідження.

Як видно з рисунка, тільки 29 господарств (19,3%) з числа опитаних відносять себе до автономних, тобто здійснюють діяльність без залучення сторонньої допомоги чи послуг суб'єктів інфраструктури. Кількість же залежних господарств більш як утричі (88 од., або 58,7%) перевищує кількість автономних господарств. На рис. 2 наведено

основні причини, що спонукають власників особистих підсобних господарств при веденні господарства користуватися послугами суб'єктів інфраструктури різних галузей діяльності та форм власності.

Як видно з рисунка, основною причиною (46,6%) залучення послуг суб'єктів інфраструктури до ведення особистого підсобного господарства на Львівщині є неможливість задовольнити існуючу потребу власними силами та засобами. Майже п'ята частина власників ОПГ вважає, що використання відповідних послуг дозволить їм зекономити сили та кошти. Сприяють скористатися послугами інфраструктури широкий асортимент надаваних послуг та висока якість їх виконання (відповідно 13,6% та 10,2%).

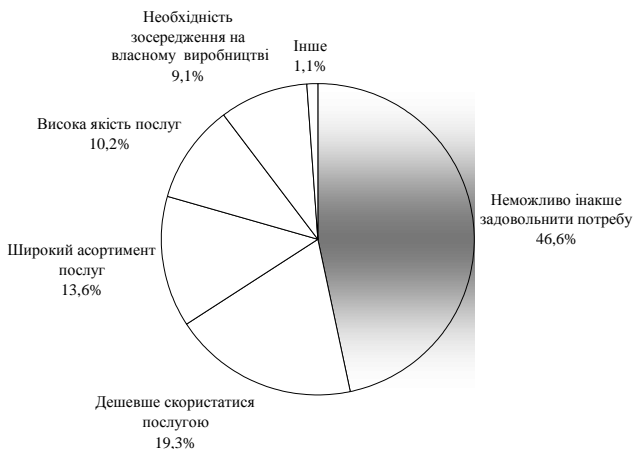

Рис. 2. Основні причини, що спонукають ОПГ Львівщини користуватися послугами інфраструктури

* Джерело: власне дослідження.

Наведені дані свідчать про те, що для забезпечення ефективного розвитку ОПГ необхідно паралельно розвивати й відповідну інфраструктуру, покликану забезпечити ефективну організацію виробництва сільськогосподарської продукції у всіх категоріях господарств, прозору та стабільну взаємодію всіх учасників ринку, вільне просування продукції від виробників до кінцевих споживачів, що сприятиме підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва в цілому.

Інфраструктура (від лат. *infra* – «нижче», «під» та лат. *structura* – «будівля», «розташування») сукупність галузей та видів діяльності, що обслуговують як виробничу, так і невиробничу сфери економіки (транспорт, зв'язок, комунальне господарство, загальна і професійна освіта, охорона здоров'я тощо) [2]. Інфраструктура особистих підсобних господарств наведена на рис. 3.

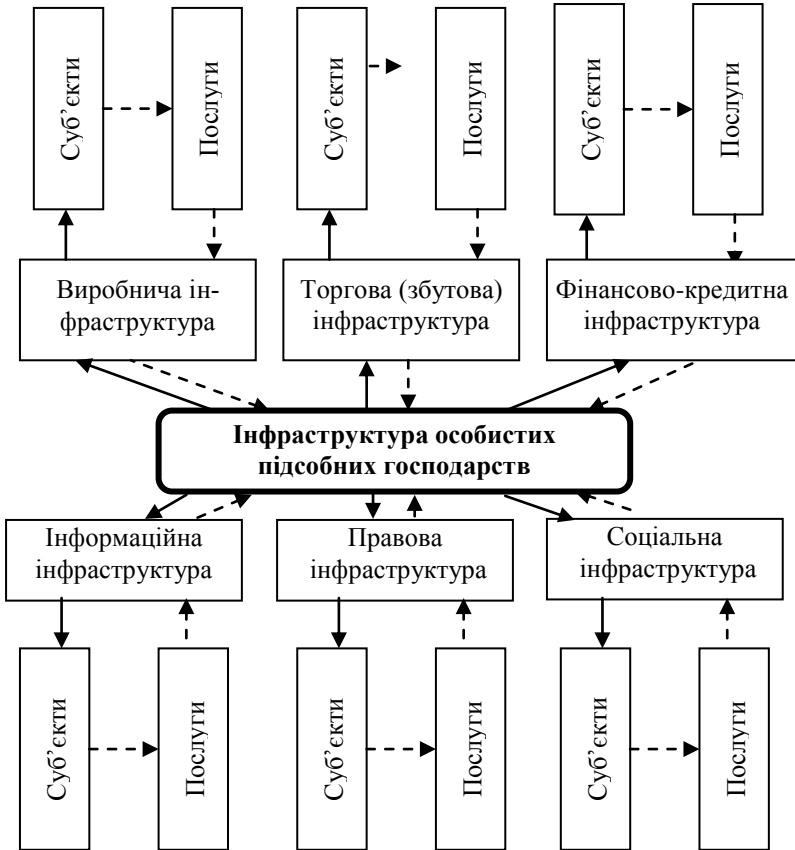

Рис. 1. Інфраструктура особистих підсобних господарств

Джерело: запропоновано автором.

До основних функцій інфраструктури особистих підсобних господарств, як зазначає В.Ф. Стукач [3], входить:

- забезпечення населення засобами і предметами праці для здійснення процесу відтворення;
- надання всебічних виробничих і ринкових послуг;
- здійснення організованої торгівлі сільськогосподарської продукції;
- прискорення і здешевлення процесу просування продовольства і сировини від особистих підсобних господарств до переробних підприємств чи кінцевих споживачів;
- створення нових робочих місць;
- забезпечення об'єктивного формування ринкових цін на сільськогосподарську продукцію;
- надання об'єктивної інформації про попит та пропозицію на ринку;
- створення ефективної системи пільгового кредитування та ін.

Інфраструктура, вдосконалюючи взаємовідносини і взаємозв'язки, покликана забезпечити необхідні умови формування розвинутих ринкових відносин підсобних господарств з іншими формами господарювання, створити умови для переходу всіх категорій підприємств АПК на якісно вищий організаційний рівень розвитку. Надаючи матеріальні й нематеріальні послуги, інфраструктура забезпечує ефективне функціонування особистих підсобних господарств у ринкових умовах. Разом з тим, значна кількість власників ОПГ (загалом 31 господарство, або 20,7% від числа опитаних) уникає користування послугами суб'єктів інфраструктури через різні причини (табл.).

Таблиця

Причини відмови ОПГ Львівщини від послуг суб'єктів інфраструктури

Варіанти відповіді	Кількість підприємств, од.	Частка, %
Високі ціни	12	38,7
Нестача коштів	10	32,3
Наявні власні ресурси	4	12,9
Недостатня якість послуг	2	6,5
Немає пропозиції	2	6,5
Негативний досвід співпраці	1	3,2
Разом	31	100,0

Джерело: власне дослідження.

Як свідчать наведені дані, незначні доходи сільського населення приводять до того, що основною причиною відмови від послуг суб'єктів інфраструктури є достатньо високі ціни на послуги (38,7%), які до того ж, на думку власників ОПГ, є необґрунтовано завищеними. Кожен третій власник ОПГ відмовляється від послуг інфраструктури через свою низьку купівельну спроможність. В умовах низької конкуренції на місцевих ринках суттєвою причиною відмови від придбання послуг (6,5% власників ОПГ) є дисбаланс між високими цінами та недостатньою якістю послуг обслуговуючих підприємств.

Слід особливо зауважити, що пропозиція на ринку сільськогосподарських послуг не повною мірою відповідає попиту власників ОПГ на них. У результаті відсутності пропозиції залишається незадоволеним попит 6,5% особистих підсобних господарств.

Висновки. Таким чином, інфраструктурне забезпечення діяльності особистих підсобних господарств повинно бути направлено на підвищення їх здатності до подальшого нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, досягнення більш повного задоволення соціальних потреб і якості життя сільського населення, збереження і примноження об'єктів інфраструктури.

Отримані результати дозволили виявити проблеми і тенденції розвитку інфраструктури, усунення яких сприятиме як підвищенню ефективності особистих підсобних господарств, так і власне суб'єктів інфраструктури.

1. Горбонос Ф.В. Економіка підприємства: підручник / Ф.В. Горбонос, Г.В. Черевко, Н.Ф. Павленчик. – К.: Знання, 2010. – 345 с.

2. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://enbv.narod.ru/text/Econom/encyclo/index.html>

3. Стукач В.Ф. Інфраструктура обслуговування личних підсобних господарств сільського населення / В. Ф. Стукач, М. Н. Якубенко // Електронний журнал «Современные проблемы науки и образования». Экономические науки. – 2008, № 6. – стр. 152-155.

Федык О.В. Інфраструктурне забезпечення розвитку частних підсобних господарств Львівського регіону.

Рассмотрена роль инфраструктуры в обеспечении развития частных подсобных хозяйств. Обозначены ее основные элементы: производственную, торговую, финансово-кредитную, информационную, правовую и социальную инфраструктуру. Исследовано влияние инфраструктуры на развитие ЧПХ Львовского региона.

Ключевые слова: частные подсобные хозяйства, АПК, инфраструктура, рыночные отношения, услуги субъектов инфраструктуры.

Fedyk O.V. Infrastructure ensuring of the development of private subsidiary farms in Lviv region.

The role of infrastructure in ensuring the development of private subsidiary farms is considered and its such components as production, trade, finance and credit, information, legal and social infrastructure are defined. The effect of infrastructure on the development of private subsidiary farms in Lvivregion is investigated.

Key words: private subsidiary farms, agro-industrial complex, infrastructure, market relations, infrastructure subjects services.

Стаття надійшла 26 листопада 2012 р.

УДК 343.3/7:61:712:712.1:713

В.В. Черепушак

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ ОВС ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ВІД ЗЛОЧИННИХ ПОСЯГАНЬ

Розглянуто питання діяльності підрозділів, що здійснюють оператив-но-розшукову діяльність, і органів досудового слідства у протидії корисливим злочинам.

Ключові слова: безпека, загрози, оперативно-розшуковий підрозділ, орган досудового слідства, форми взаємодії.

Постановка проблеми. Аналіз стану злочинності у сфері економіки однозначно свідчить, що вона починає набувати певного поширення у господарському механізмі, стимулюючи розвиток загальнокримінальної злочинності, та як підсумок стає наймогутнішим фактором протидії перетворенням, які відбуваються в Україні. У системі злочинності у сфері економіки нині різко позначилися тенденції, що пов'язані з ростом найбільш небезпечних посягань, організованих форм протиправного поведіння, кримінального професіоналізму, протидії правоохоронним органам. Злочинність характеризується застосуванням нових способів здійснення злочинів, посиленням корупованості державних управлінських структур, які функціонують в економічній діяльності, з метою створення протиправним шляхом первинного капіталу для зміцнення економічних позицій з наступним заволодінням важелями влади [1].

Стан економічної безпеки визначається конкурентоспроможністю національної економіки, прийнятним рівнем життя населення, низьким рівнем економічної злочинності, тіньової економіки, захищеністю економіки від зовнішніх та внутрішніх загроз, забезпеченістю